

ଗଜାନନ
ବନାମ
ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ
ନଭେମ୍ବର 20, 1996

[ତଃ ଏ.ଏସ୍. ଆନନ୍ଦ ଏବଂ କେ.ଟି ଥୋମାସ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବ୍ରତ]

ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତା, 1860 :

ଧାରା 302/34 – ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ସମେତ ଅନ୍ୟଜଣଙ୍କ ଉପରେ ହତ୍ୟା ମକଦ୍ଦମା ଚାଲିଥିଲା – ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ଦର୍ଶାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ଯେ, ଚାକ୍ଷୁଷ ସାକ୍ଷୀ ଭାବେ ଦାବି କରୁଥିବା ସାକ୍ଷୀ ପ୍ରକୃତ ଘଟଣା ଦେଖିନଥିଲେ ; ସେମାନଙ୍କର ପରିସାକ୍ଷ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ ସୃଷ୍ଟି କରେ ନାହିଁ ଏବଂ ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷ୍ୟ ସହ ବ୍ରହ୍ମରେ ରହିଛି; ଅଭିଯୋଜନ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ମାମଲାକୁ ସହାୟକ କରିବାକୁ ଆରୋପିତ ଅଣନ୍ୟାୟିକ ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା; ଅଭିଯୋଜନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପଦ୍ଧତିରେ ସେହି ଘଟଣାଟି ଘଟି ନଥିଲା – ଅପିଲରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ଧାରା 302 ଅଧୀନରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସହ ଅପରାଧୀଙ୍କୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ – ଦର୍ଶାଯାଇଛି, ଯେତେବେଳେ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଭ୍ରଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଅଯୌକ୍ତିକ ନଥିଲା, ସେତେବେଳେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦୋଷମୁକ୍ତି ଆଦେଶରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଉଚିତ ନଥିଲା – ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ କରିବା ପାଇଁ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କାରଣ ଦେଇଥିଲେ – ଦୋଷମୁକ୍ତି ଆଦେଶ ଓଲଟାଇବା ସମୟରେ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା କାରଣଗୁଡ଼ିକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦୂର କରିନଥିଲେ – ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି ।

ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973 :

ଧାରା 378 – ଦୋଷମୁକ୍ତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅପିଲ – ଦୋଷମୁକ୍ତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅପିଲ ମାମଲାର ସମାଧାନ କରିବାରେ ନ୍ୟାୟିକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ସାବଧାନତା, ସତର୍କ ଏବଂ ଯତ୍ନଶୀଳ ହେବା ଉଚିତ – ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଅଭିନନ୍ଦନୀୟ ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ଅଣଦେଖା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏକ ଭୁଲ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରି ଦୋଷମୁକ୍ତି ପାଇଁ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଦେଶରେ ଭୁଲ ଭାବରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିଛନ୍ତି ।

ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ ରିପୋର୍ଟସ୍ [1996] SUPP. 8 S.C.R

ଅପରାଧିକ ଅପିଲ ଅଧିକାରୀତା : ଅପରାଧିକ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 708/1991 ।

ସି ଆର୍ ଏଲ୍ ଏ ସଂଖ୍ୟା 285/1985ରେ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ 11.8.89 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଲୋକେଶ କୁମାର ଏବଂ ଆର୍ ଏସ୍ ଶୋଧୁ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଡି ଏମ୍ ନରଗୋଲକର ଏବଂ ଏସ୍ ଏମ୍ ଯାଦଭ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିମ୍ନଲିଖିତ ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା :

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ସମେତ ଦ୍ୟାନଦେଓ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 10, 1984 ରେ ଘଟିଥିବା ଏକ ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କରେ ବିଜ୍ଞ ଦୌରା ବିଚାରପତି, ବୁଲଧାନାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଆଇ ପି ସିର ଧାରା 302/34 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପରାଧ ପାଇଁ ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ସୂର୍ଯ୍ୟଭାନ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଏକ ଆଘାତ ପାଇବା ପରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଥିଲେ ଯାହା ଫଳରେ ମୁଣ୍ଡ ହାଡ଼ର ଏକାଧିକ ଅସ୍ଥି ଭାଙ୍ଗିଯାଇଥିଲା । ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଥିଲେ ଯେ, ଗାଙ୍ଗୁବାଇ , ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ 2 ଏବଂ ଉକଣ୍ଡ, ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ 3 ଯେଉଁମାନେ ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ ଅପିଲକାରୀ ମୃତକଙ୍କୁ ଏକ ବଡ଼ ପଥରରେ ଆଘାତ ଦେବା ପରେ ତାଙ୍କୁ ଘୋଷାଡିକି(ଗାଣିକି) ନେବାର ଦେଖିଛନ୍ତି, ବାସ୍ତବରେ ଘଟଣା ଦେଖିନଥିଲେ କିମ୍ବା ତାହାର କୌଣସି ଭାଗ ଦେଖିନଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସାକ୍ଷ୍ୟ ବିଶ୍ଵାସ ସୃଷ୍ଟି କରିନଥିଲା । ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ତାଙ୍କର କାଶୀନାଥ ମୋତିରାମ, ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. 1ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପାଇଥିଲେ ଯେ ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. 2 ଏବଂ ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. 3ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବିବରଣୀ ତାଙ୍କର ମତାମତ ସହିତ ସମ୍ମତ ହେଉଥିଲା । ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆହୁରି ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଅଭିଯୋଜନ ମାମଲାକୁ ଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଆରୋପିତ ଅଣନ୍ୟାୟିକ ସ୍ଵୀକାରୋକ୍ତି ପତ୍ର- ଇ ଏକ୍ସ ଟି. ପୃ ୨୨ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଏହା ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ ଅଭିଯୋଜନ ଦ୍ଵାରା ଆରୋପିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇନାହିଁ ଏବଂ ଘଟଣାଟି ଅଭିଯୋଜନ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ପ୍ରକାର ଏବଂ ସ୍ଥାନରେ ଘଟିନାହିଁ । ଏହି ତଥ୍ୟ ଆଧାରରେ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଅପିଲକାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସହ-ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ କରିଥିଲେ । ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅପିଲକାରୀ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ, ଦୋଷମୁକ୍ତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ଏକ ଅପିଲରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ବଦଳାଇ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଆଇ ପି ସି ରା ଧାରା 302 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଆଜୀବନ

ଗଜାନନ ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ

କାରାଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ସହ-ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଦୋଷମୁକ୍ତିକୁ ବଜାୟ ରଖିଥିଲେ କାରଣ ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିକାରୀ ତାଙ୍କ ଦୋଷମୁକ୍ତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅପିଲରେ ଆଗେଇ ନଥିଲେ ।

ଆମେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଶୁଣିଛୁ ଏବଂ ନଥିରେ ଥିବା ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ସମୀକ୍ଷାମୂଳକ ଭାବରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିଛୁ ।

ଦୋଷମୁକ୍ତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅପିଲକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯେଉଁଠି ଭାବରେ ବିଚାର କରିଛନ୍ତି, ତାହା ବହୁତ କିଛି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ବାଧିତ ରଖିଛି । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ 2 ଏବଂ ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ 3 କୁ ଘଟଣାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସାକ୍ଷୀ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରିଥିଲେ ଏବଂ ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର ମତବ୍ୟ "ଏହି ମାମଲାରେ କୌଣସି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସାକ୍ଷ୍ୟ ନାହିଁ ବୋଲି ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଭୁଲ" । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଭାଷାରେ "କେବଳ ଏହି ସାକ୍ଷୀମାନେ ପଥର ଦ୍ଵାରା ପ୍ରକୃତ ଆକ୍ରମଣ ଦେଖି ନଥିବାରୁ, ସେମାନଙ୍କର ନିଶ୍ଚିତ ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ" । ଆମେ ଉପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର ସମାଲୋଚନାର ଯଥାର୍ଥତା ରୁଝିପାରୁନାହିଁ । ଯଦି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜେ ଜାଣିଛନ୍ତି ଯେ ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ 2 ଏବଂ ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ 3 ମୃତକଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରକୃତ ଆକ୍ରମଣ ଦେଖି ନାହାଁନ୍ତି, ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସାକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଭାବରେ କିପରି ବିଚାର କରାଯାଇପାରିବ ତାହା ଆଦୌ ବୋଧଗମ୍ୟ ନୁହେଁ । ସେହିପରି, ଚିଠି ଇ ଏକ୍ସ ଟି ପୃ. 22 ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ସମୟରେ, ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ 7 ଏବଂ ଚିଠି ଇ ଏକ୍ସ ଟି ପୃ. 22 ର ଜବତର ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ଅବିଶ୍ଵାସ କରିବା ପାଇଁ, ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କୌଣସି କାରଣଗୁଡ଼ିକ ବିଚାର ନକରି, ମତ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ସେହି ଚିଠିରେ ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟ ସ୍ଵୀକାରୋକ୍ତି ସହିତ ସମାନ ଏବଂ ଏହା ଉପରେ ଏକ ଅଣନ୍ୟାୟିକ ସ୍ଵୀକାରୋକ୍ତିର ଅଂଶ ଭାବରେ ଭରସା କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଅଣଦେଖା କରିଥିଲେ ଯେ ନଥିରେ ନାମ ଯୋଗ୍ୟ କୌଣସି ସାକ୍ଷ୍ୟ ନାହିଁ ଯାହା ଦର୍ଶାଇବ ଯେ ଚିଠି ଇ ଏକ୍ସ ଟି ପୃ. 22 ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଲେଖାଯାଇଛି । ସି ଆର ପି ସିର ଧାରା 313 ଅନୁଯାୟୀ ଅପିଲକାରୀ ତାଙ୍କ ବିବୃତିରେ ଚିଠିର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସ୍ଵୀକାର କରିଛନ୍ତି । ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ 7 ଯିଏ ଅପିଲକାରୀଙ୍କଠାରୁ ଚିଠି ପାଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଦାବି କରିଥିଲେ, ସେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ସହିତ ଜଣେ ଶ୍ରମିକ ଭାବରେ କାମ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ନିଜ ସ୍ଵୀକାରୋକ୍ତି ଅନୁସାରେ ସେ କେବେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କଠାରୁ କୌଣସି ଚିଠି ପାଇ ନଥିଲେ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ହାତଲେଖା ଦେଖିବାର କୌଣସି ସୁଯୋଗ ପାଇ ନଥିଲେ । ତେବେ ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ 7 କି ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ କିପରି ପ୍ରମାଣିତ କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ ଯେ କେବଳ ଅପିଲକାରୀ ଏବଂ ଅପିଲକାରୀ ହିଁ ଚିଠି ଇ ଏକ୍ସ ଟି ପୃ. 22

ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ ରିପୋର୍ଟସ୍ [1996] SUPP. 8 S.C.R

ଲେଖୁଥିଲେ ? ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ହାତଲେଖା ପ୍ରମାଣ କରିବା ପାଇଁ ଅଭିଯୋଜନ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେଇ ନଥିଲେ । କୌଣସି ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା କରି ନଥିଲେ । ଅନ୍ୟଥା, ଚିଠି ଇ ଏକ୍ସ ଚି ପୃ. 22 କୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପଢ଼ିବା ପରେ ଆମେ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଦିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି ଅଣ ନ୍ୟାୟିକ ସ୍ଵୀକାରୋକ୍ତି ପାଇପାରୁନାହିଁ, ଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଧରି ନେଇକି ଯେ ଚିଠିଟି ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଲେଖାଯାଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କ୍ଷମ୍ଭ ଭାବରେ ଭୁଲ କରିଥିଲେ ଯେ ଇ ଏକ୍ସ ଚି ପୃ. 22 ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଲେଖାଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା ଚିଠିଟି ଏକ ଅଣ ନ୍ୟାୟିକ ସ୍ଵୀକାରୋକ୍ତି ଥିଲା ।

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ଅଭିଯୋଜନ ସାକ୍ଷ୍ୟରେ କିଛି କ୍ଷମ୍ଭ ଦୁର୍ବଳତାକୁ ଅଣଦେଖା କରିଥିବା ପରି ମନେହୁଏ । ଅଭିଯୋଜନ ଅନୁଯାୟୀ, ଏହି ଘଟଣା ଗୋବିନ୍ଦ ସିନ୍ଦେଙ୍କ କ୍ଷେତରେ ଘଟିଥିଲା । ଅପିଲକାରୀ ଆଘାତ ଦେବା ପରେ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଛି ଯେ ସେ ଗୁରୁତର ଆହତ ମୃତକଙ୍କ ଶରୀରକୁ ପ୍ରାୟ 50 ଫୁଟ ଦୂରତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘୋଷାଡ଼ି(ଟାଣି) ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ରବାନୀଙ୍କ କ୍ଷେତରେ ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ । ଏହି ସାକ୍ଷ୍ୟକୁ ଆଗେଇ ନେବାର କାରଣ ଖୋଜିବା ଦୂର ନୁହେଁ । ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇ ନଥାନ୍ତା, ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ 2 ଏବଂ ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ 3 ଯେଉଁମାନେ ପଦଚିହ୍ନ ରାସ୍ତାରେ ଥିବାର ଦାବି କରିଥିଲେ, ସେମାନେ ଟାଣିନେବାର ସାକ୍ଷୀ ହୋଇପାରି ନଥାନ୍ତେ କିମ୍ବା ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିପାରି ନଥାନ୍ତେ । କେବଳ ନିଜର ଚିହ୍ନଟକୁ ସମର୍ଥ କରିବା ପାଇଁ ଗୋବିନ୍ଦ ସିନ୍ଦେଙ୍କ କ୍ଷେତରୁ ରବାନୀଙ୍କ କ୍ଷେତକୁ ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଶରୀରକୁ ଟାଣି ନେବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲା । ଏହା ପ୍ରତୀତ ହେଉଛି ଯେ ମୃତକଙ୍କ ଟାଣିଠିକା କରିବାର କାହାଣୀଟି ଏପରି ଭାବରେ ଭିତରକୁ ଅଣାଯାଇଥିଲା ଯେ ମୃତକଙ୍କ ପତ୍ନୀ ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ 2, ଅପିଲକାରୀଙ୍କୁ ରବାନୀଙ୍କ କ୍ଷେତରେ ମୃତଦେହ ପକାଇ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇବାର ଦେଖୁଥିବାର ଦାବି କରିପାରିବେ । ଏହା ସହିତ ଆଉ ଏକ କାହାଣୀ ମଧ୍ୟ ଅଛି ।

ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀ ଅପମୃତ୍ୟୁ ତଦନ୍ତ ବିବୃତିରେ ଟାଣିବାର କାହାଣୀକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରରେ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ ମୃତକଙ୍କ ଗୋଡ଼ ଏବଂ ଶରୀରର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଂଶରେ ଟାଣିବା ଚିହ୍ନ/ଘଷି ହୋଇଥିବା ଇତ୍ୟାଦି ଥିଲା । ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ 1, ଯିଏ, ଶବ ବ୍ୟବଚ୍ଛେଦ ପରୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ, କ୍ଷମ୍ଭ ଭାବରେ ଅଭିସାକ୍ଷ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ମୃତକଙ୍କ ଶରୀରରେ ଏପରି କୌଣସି ଚିହ୍ନ ମିଳିନଥିଲା ଏବଂ ମୁଣ୍ଡରେ ଆଘାତ ବ୍ୟତୀତ, ମୃତକଙ୍କ ଶରୀରରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଘାତ ମିଳିନଥିଲା । ପି ଡବ୍ଲ୍ୟୁ 1 କ୍ଷମ୍ଭ ଭାବରେ ଦୃଢ଼ୋକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଯଦି ଶରୀରକୁ ଟାଣି ଟାଣି ନିଆଯାଉଥିଲା ଏବଂ ଆବଡ଼ା ଖାବଡ଼ା ପୃଷ୍ଠ ସହିତ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଅଣାଯାଉଥିଲା

ଗଜାନନ ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ

ତେବେ ଏଥିରେ ଘର୍ଷଣ ଜନିତ କ୍ଷତ ପାଇବା ନିଶ୍ଚିତ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ମୃତକଙ୍କ ଶରୀରରେ କୌଣସି କ୍ଷତ ମିଳିନଥିଲା । ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀ ଯେଉଁ ଭାବରେ ଇ ଏକ୍ସ ଟି ପୂ. 22 ମାଧ୍ୟମରେ ଚାଣି ନେବାର କାହାଣୀ ଏବଂ ଅଣ ନ୍ୟାୟିକ ସ୍ୱୀକାରୋକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ, ତାହା ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ତଦନ୍ତ ନିରପେକ୍ଷ ନଥିଲା ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଦିଗକୁ ବିଚାରକୁ ନେବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ କରିବା ପାଇଁ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କାରଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କାରଣଗୁଡ଼ିକ ଭ୍ରଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଅଯୌକ୍ତିକ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ଦୋଷମୁକ୍ତି ଆଦେଶରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବା ଉଚିତ ନଥିଲା ଦୋଷମୁକ୍ତି ଆଦେଶ ଓଲଟାଇବା ସମୟରେ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା କାରଣଗୁଡ଼ିକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦୂର କରିନଥିଲେ । ଯଦିଓ, ଦୋଷମୁକ୍ତି ବିରୋଧରେ ଏବଂ ଦୋଷସିଦ୍ଧି ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଧିକାରୀଙ୍କର ବିଚାର କରିବାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷମତା ବିଷୟରେ କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ କରାଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ସମସ୍ତ ସାକ୍ଷ୍ୟ ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନ ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ପହଞ୍ଚିବାର ପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷମତା ରହିଛି, ତଥାପି - ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବାରେ ବହୁତ ମଜ୍ଜର ହେବା ଉଚିତ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା ଭ୍ରଷ୍ଟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା ଅଯୌକ୍ତିକ ନୁହେଁ । ଦୋଷମୁକ୍ତି ବିରୋଧରେ ଅଧିକ ମାମଲାର ବିଚାର କରିବାରେ ନ୍ୟାୟିକ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ସାବଧାନତା, ସତର୍କ ଏବଂ ଯତ୍ନଶୀଳ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଅଭିନୟନୀ ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ଅଣଦେଖା କରି ଏକ ଭୁଲ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରି ଦୋଷମୁକ୍ତି ଆଦେଶରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିଥିଲେ । ଆଇ ପି ସିର ଧାରା 302 ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ପାଇଁ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବା ଏବଂ ଦଣ୍ଡିତ କରିବା ପରିସ୍ଥିତିରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଜୀବନ କାରାଦଣ୍ଡ ଆଦେଶ ବଜାୟ ରଖାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ତେଣୁ, ଆମେ ଏହି ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରୁଛୁ ଏବଂ 1 ଅଗଷ୍ଟ, 1989 ତାରିଖର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟକୁ ବାତିଲ କରୁଛୁ ଏବଂ ବିଚାର କରୁଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନଥିବୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦୋଷମୁକ୍ତିକୁ ବଜାୟ ରଖୁଛୁ । ଯଦି ଅଧିକାରୀ ଜେଲରେ ଅଛନ୍ତି, ତେବେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମାମଲାରେ ଆବଶ୍ୟକ ନହେଲେ ତାଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ହାଜତରୁ ମୁକ୍ତ କରାଯିବ ।

ଆର୍.ପି

ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି

ସୁପ୍ରିମ କୋର୍ଟ ରିପୋର୍ଟସ୍ [1996] SUPP. 8 S.C.R

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାତ୍ମକ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଅନୁବାଦକ

ସୌମ୍ୟରଞ୍ଜନ ବେହେରା, ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ।